

Zoznámte sa s eurom



NAŠA
mena

Texty k prezentácii





Obsah

1. Čo je euro
2. Ako vznikalo euro
3. Kde sa euro používa
4. Ako vyzerajú eurové bankovky
5. Ako vyzerajú eurové mince
6. Aké sú národné strany ostatných krajín
7. Aké budú naše národné strany mincí
8. Aké sú ochranné prvky bankoviek
9. Aký bude konverzný kurz
10. Duálne zobrazovanie cien
11. Ako sa budú vymieňať peniaze
12. Čo nám euro prinesie
13. www.euromena.sk
14. Bezplatná telefónna linka



NAŠA
mena

Čo je euro?



Euro je spoločná mena tých krajín Európskej únie, ktoré sú aj plnými členmi Hospodárskej a menovej únie (HMÚ). Euro 1. januára 1999 prijalo 11 členských štátov EÚ: Belgicko, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Írsko, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Taliansko a Fínsko. Od 1. januára 2001 euro používa aj Grécko, od 1.1.2007 Slovinsko. 1. januára 2008 sa euro stalo zákonným platidlom aj na Cypre a Malte. Názov meny euro vybrali hlavy členských štátov, resp. príslušných vlád, na rokovaní Európskej rady v Madride v decembri 1995.

Euro je po americkom dolári druhou najpoužívanejšou svetovou menou. Jedno euro má 100 centov.

Euro bolo možné použiť v bezhotovostnom styku od 1. januára 1999. Bankovky a mince boli vydané do obehu 1. januára 2002. Stvárnenie znaku eura € bolo inšpirované gréckym písmenom epsilon ako odkaz na kolísku európskej civilizácie a vyjadruje prvé písmeno slova Európa.

Hospodárska a menová únia

Hospodárska a menová únia (HMÚ) je hospodárskou časťou Európskej únie. Obsahuje zónu voľného obchodu, colnú úniu medzi krajinami EÚ, voľný pohyb osôb, kapitálu, tovarov a služieb v rámci EÚ, koordináciu hospodárskych politík medzi krajinami EÚ a spoločnú menu euro. Detailné ustanovenia o Hospodárskej a menovej únii priniesla Zmluva o Hospodárskej menovej únii podpísaná v Maastrichte 7. februára 1992, ktorá vstúpila do platnosti 1. januára 1993. Cieľom HMÚ je zblížovanie hospodárskych politík jednotlivých členských štátov, vytvorenie spoločnej meny a výkon spoločnej menovej politiky s udrжанím cenovej stability ako svojho hlavného cieľa. Proces vytvárania HMÚ pozostával z troch fáz. Prvá fáza bola zameraná na zblížovanie sa hospodárskych politík členských štátov a na odstraňovanie bariér voľného pohybu kapitálu. Počas druhej fázy sa členské štáty sústredili na znižovanie deficitov verejných financií a ďalšiu liberalizáciu pohybu kapitálu voči nečlenským štátom. V tomto období bol založený Európsky menový inštitút, predchodca súčasnej Európskej centrálnej banky. Tretia fáza sa začala 1. januára 1999 a charakterizuje ju zavedenie eura v bezhotovostnom styku a zafixovanie výmenných kurzov národných mien voči euru. Od 1. januára 2002 bolo euro zavedené aj v hotovostnom obeh.





Ako vznikalo euro?

1957 Zakladajúca zmluva EÚ, známa ako Rímska zmluva, deklaruje zblížovanie hospodárskych politik ako dôležitý prvok podpory stability, rastu životnej úrovne a užších vzťahov medzi členskými štátmi.

1970 Predseda vlády Luxemburska Pierre Werner navrhuje na rokovaní v Haagu, aby sa k HMÚ a jednotnej mene dospelo v troch etapách. V roku 1971 prijímajú členské štáty Wernerov plán, ktorý predpokladal vytvorenie menovej únie do roku 1980.

1972 Členské štáty prijatím systému výmenných kurzov (ERM) prezývaného „had v tuneli“ fixujú svoje meny voči americkému doláru, so zámerom znížiť výkyvy výmenných kurzov, a tým zlepšiť hospodársku stabilitu a dodať HMÚ nový impulz. Avšak od „hada“ sa čoskoro upúšťa, v dôsledku hospodárskych ťažkostí, ktoré spôsobila ropná kríza.

1979 S cieľom obmedziť kolísanie výmenných kurzov európskych mien bol vytvorený Európsky menový systém (ERM). Ako zúčtovacia jednotka vzniklo ECU (európska menová jednotka).

1989 V Madride odsúhlasujú európski lídri plán prezidenta Delorsa na zavedenie hospodárskej a menovej únie v troch etapách. Spoločnú menu má spravovať Európska centrálna banka.

1991 Európska rada určuje „maastrichtské kritériá“ – pravidlá na zavedenie eura, nazvané tak preto, že to bola práve Maastrichtská zmluva (Zmluva o Európskej únii), podpísaná v roku 1992, ktorá stanovila plán na vytvorenie HMÚ. Kritériá zaväzujú vlády dodržiavať určité ekonomické limity, aby sa zaistilo, že pred zavedením (a následným rozšírením) európskej menovej zóny krajiny dosiahnu dostatočné zblíženie v hospodárskej oblasti. Ako referenčný dokument, ktorý upravuje výkon celej škály hospodárskych politik v členských štátoch a Európskej únii, sú prijaté Všeobecné zásady hospodárskej politiky (BEPG).

1995 Na zasadnutí Európskej rady v Madride je oznámený názov budúcej európskej jednotnej meny, euro, ktorá sa má zaviesť 1. januára 1999.

1998 Vo Frankfurte nad Mohanom je založená nezávislá Európska centrálna banka.

1999 V 11 členských štátoch EÚ sa začína používať euro, čím sa vytvára eurozóna. Euro preberá úlohu ECU (európskej menovej jednotky). ECU sa skladalo z rôznych národných mien, s váhami podľa účasti príslušnej krajiny na európskom zahraničnom obchode a podľa jej HDP (hrubého domáceho produktu). Eurové bankovky a mince ešte nie sú k dispozícii – zavádzajú sa až o tri roky neskôr. Dánsko a Spojené kráľovstvo majú podľa Maastrichtskej zmluvy o Európskej únii zvláštnu výnimku. Ani jedna z týchto krajín nie je právne viazaná vstúpiť do eurozóny. Grécko vstupuje do eurozóny v roku 2001.

2002 Nový rok a nová mena. Odohráva sa najväčšia výmena peňazí v histórii, keď v eurozóne eurové mince a bankovky nahrádzajú národné meny. Nové euro je úspechom, vyvrcholením desiatok rokov práce na vytvorení HMÚ.

2007 Slovinsko je prvou z nových členských krajín EÚ, ktoré prijali euro. V roku 2008 do eurozóny vstúpil Cyprus a Malta.

2009 Plánovaný vstup Slovenska do eurozóny.



Kde sa euro používa?

Euro je v súčasnosti národnou menou v 15 krajinách eurozóny: Belgicko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Luxembursko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Španielsko, Taliansko, Slovinsko, Cyprus a Malta.

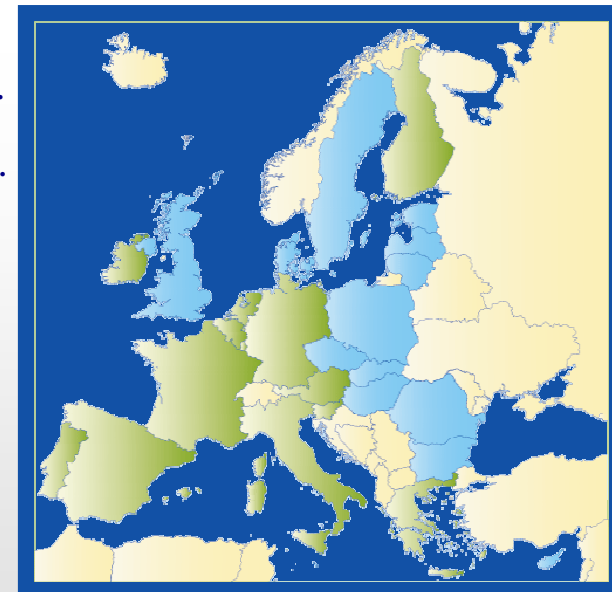
So súhlasom Európskeho spoločenstva je euro legálnym platidlom aj v niektorých krajinách, ktoré nie sú členmi EÚ. Ide o malé krajiny, ktoré ani pred zavedením eura nepoužívali svoju vlastnú menu. Sú to San Marino, Monako a Vatikán. Bez formálnej dohody však euro používajú aj ďalšie európske krajiny: Kosovo, Čierna Hora a Andorra.

Ako vyzerajú eurové bankovky?

Podobu eurových bankoviek navrhol v roku 1996 Robert Kalina z Rakúskej centrálnej banky (Oesterreichische Nationalbank). Ich témou boli „európske obdobia a slohy“.

Eurové bankovky sú v siedmich nominálnych hodnotách (500,200,100,50,20,10,5). Každá z nich má charakteristickú farbu a veľkosť. Motívy na bankovkách zobrazujú architektonické slohy siedmich období v európskych kultúrnych dejinách.

- 5 eurová bankovka – klasicistický sloh
- 10 eurová bankovka – románsky sloh
- 20 eurová bankovka – gotický sloh
- 50 eurová bankovka – renesančný sloh
- 100 eurová bankovka – barok a rokoko
- 200 eurová bankovka – vek železa a skla
- 500 eurová bankovka – moderná architektúra 20.storočia





Tematicky sú tieto slohy znázornené pomocou prvkov okien, brán a mostov. Na prednej strane bankoviek sú zobrazené okná a brány, ktoré sú symbolom európskeho ducha otvorenosti a spolupráce. Na zadnej strane bankoviek sú znázornené mosty, ktoré sa používajú ako metafora pre komunikáciu medzi občanmi Európy a medzi Európou a zvyškom sveta. Okrem architektonických prvkov je na prednej strane bankoviek zobrazená aj vlajka Európskej únie. Dvanásť hviezd Európskej únie vyjadruje dynamiku a harmóniu súčasnej Európy.

Spoločné prvky všetkých eurových bankoviek:

- európska vlajka
- iniciály Európskej centrálnej banky v piatich verziách (BCE, ECB, EZB, EKT, EKP)
- mapa Európy na zadnej strane
- slovo „euro“ v latinskej a gréckej abecede
- 12 hviezd EÚ
- podpis prezidenta ECB (v súčasnosti Jean-Claude Trichet, predtým Wim Duisenberg)

Bankovky sú v celej eurozóne rovnaké.





Ako vyzerajú eurové mince?

Eurové mince majú spoločnú stranu – rovnakú na všetkých minciach a národnú stranu – podľa toho ktorá krajina mincu vydala.

Spoločná strana mincí zobrazuje rôzne stvárnenú mapu Európskej únie. Na pozadí sú pripojené hviezdy európskej vlajky. Pozíciu Európy vo svete zdôrazňujú 1, 2 a 5-centové mince, zatiaľ čo 10, 20 a 50-centové predstavujú Európsku úniu ako spoločenstvo národov. Eurové mince s najvyššou hodnotou (1 a 2 eurá) zobrazujú Európu bez hraníc.

Spoločnú stranu mincí navrhol Luc Luyckx z Belgickej kráľovskej mincovne.

Rubová strana mincí je určená pre národné symboly, ktoré si každý členský štát zvolí sám. Všetky eurové mince sú platné na území všetkých štátov eurozóny, bez ohľadu na to, ktorý štát ich vydal.

Hodnota euro mince	Priemer v mm	Hrúbka v mm	Hmotnosť v g	Farba	Materiál	Hrana
1 cent	16,25	1,67	2,30	červená	ocel' pokovovaná meďou	hladká
2 centy	18,75	1,67	3,06	červená	ocel' pokovovaná meďou	hladká s ryhovaním
5 centov	21,25	1,67	3,92	červená	ocel' pokovovaná meďou	hladká
10 centov	19,75	1,93	4,10	žltá	severské zlato (CU-Zn-Sn)	vrúbkovaná
20 centov	22,25	2,14	5,74	žltá	severské zlato (CU-Zn-Sn)	hladká
50 centov	24,25	2,38	7,80	žltá	severské zlato (CU-Zn-Sn)	vrúbkovaná
1 euro	23,25	2,33	7,50	žltá/biela	niklová mosadz/trojvrstvová niklová mosadz	striedavo hladká a vrúbkovaná
2 eurá	25,75	2,20	8,50	biela/žltá	medinikel/trojvrstvová niklová mosadz	vrúbkovaná s nápisom





Aké budú naše národné strany eurových mincí?

Národné strany slovenských eurových mincí vybrala Národná banka Slovenska na základe výsledkov celonárodnej ankety v decembri 2005. Do súťaže sa prihlásili výtvarníci so 658 návrhmi.

K užšiemu výberu 10 návrhov sa v druhom kole mohli vo verejnej ankete vyjadriť aj občania SR prostredníctvom internetu, krátkych textových správ alebo volaní z pevných telefónnych liniek.

Vo verejnej ankete bolo prijatých viac ako 140-tisíc hlasov.

Výťažom ankety sa stal motív dvojkríža na trojvrší – štátneho znaku Slovenska, ktorý bude na jedno a dvoj eurových minciach. Na 50, 20 a 10 centových minciach bude Bratislavský hrad a na 5, 2 a 1 centových minciach Kriváň. Autormi návrhov sú Ivan Řehák (dvojkríž na trojvrší), Ján Černaj a Pavel Károly (Bratislavský hrad) a Drahomír Zobek (Kriváň).



Aké sú ochranné prvky eurových bankoviek?

Eurové bankovky obsahujú rôzne ochranné prvky, vďaka ktorým sa dá pravá bankovka ľahko overiť.

Hmatom si môžete overiť reliéfnu tlač – použitím špeciálnej technológie tlače sú pravé bankovky na dotyk ľahko rozoznateľné. Sú vyrobené z kvalitného bankovkového papiera, ktorý je zhotovený z čistej bavlny. Bankovky sú na dotyk tuhé a pevné.

Pri pohľade na bankovku proti svetlu objavíte vodoznak, ochranný prúžok a sútláčovú značku. Na pravých bankovkách sú tieto tri prvky viditeľné z lícnej i rubovej strany.

Pri naklonení bankovky a zmene uhla dopadu svetla uvidíte na lícnej strane premenlivý obraz hologramu. Na rubovej strane pri naklonení bankovky uvidíte zlatistý pruh (bankovky €5, €10 a €20) alebo opticky premenlivú farbu (bankovky €50, €100, €200 a €500).

Pri kontrole pravosti bankovky je vhodné overiť vždy viac ako jeden ochranný prvok.

Bankovku stačí skontrolovať hmatom, pohľadom a naklonením.





Ochranné prvky bankoviek

Híbkotlač

Pri híbkotlači sa tlačiarenská farba vleje do drážok vyrytých do tlačiarenskej dosky. Po priložení papiera k doske sa farba pritlačí na papier a tým vznikne reliéfná tlač.

Vodoznak

Vodoznak vzniká použitím rôznej hrúbky papiera. Je viditeľný proti svetlu. Prechody medzi svetlými a tmavými časťami motívu sú plynulé. Ak bankovku položíte na tmavý povrch, svetlé časti vodoznaku stmavnú. Tento efekt je najzreteľnejší vo vodoznaku, ktorý zobrazuje nominálnu hodnotu bankovky.

Ochranný prúžok

Ochranný prúžok je zabudovaný do bankovkového papiera. Pri pohľade proti svetlu prúžok vyzerá ako tmavá čiara obsahujúca drobný text (slovo „EURO“ a nominálnu hodnotu bankovky).

Sútlačová značka

Pri pohľade na bankovku proti zdroju svetla sa značky vytlačené v rohu na oboch stranách bankovky spoja a vytvoria číslo jej nominálnej

© BCE ECB EZB EKT EKP 2002





Prúžok s hologramom

Pri naklonení bankovky a zmene uhla dopadu svetla sa hologram na pozadí dúhovej farby zobrazuje buď ako nominálna hodnota bankovky alebo ako znak €. Po okrajoch sú drobným písmom uvedené čísla, ktoré predstavujú nominálnu hodnotu bankovky.



Medailón s hologramom

Pri naklonení bankovky a zmene uhla dopadu svetla sa obraz hologramu mení. Zobrazuje sa buď nominálna hodnota bankovky alebo architektonický motív (okno alebo brána). Na pozadí hologramu sa smerom zvnútra k jeho okrajom objavujú sústredné kruhy dúhovej farby zložené z drobného písma.



Zlatistý pruh

Pri naklonení bankovky s nominálnou hodnotou 5 €, 10 € alebo 20 € je na rubovej strane vidieť zlatožltý pruh s hodnotou bankovky a znakom €.



Opticky premenlivá farba

Pri naklonení bankovky a zmene uhla dopadu svetla sa farba čísla nominálnej hodnoty 50 €, 100 €, 200 € alebo 500 € na rubovej strane mení z purpurovej na olivovozelenú alebo hnedú.



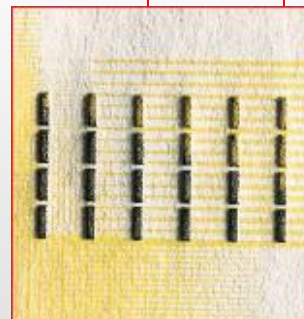
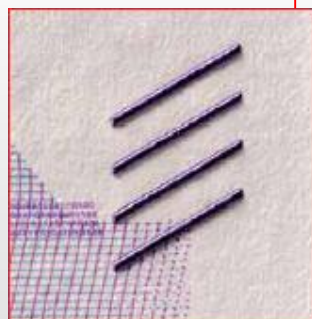


Pre zrakovo postihnutých

Počas navrhovania bankoviek prebiehali konzultácie s Európskou úniou nevidiacich, ktorých výsledkom bolo zakomponovanie štyroch prvkov, ktoré nevidiacim a zrakovo postihnutým pomáhajú rozlišovať nominálnu hodnotu bankoviek. Medzi tieto prvky patria:

- odlišné rozmery: čím je nominálna hodnota vyššia, tým je bankovka väčšia.
- dominantné farby: bankovky „susedných“ nominálnych hodnôt majú jasne odlišné farby (napr. bankovka 10 € je červená, a bankovka 20 € je modrá).
- nominálna hodnota vytlačená veľkými hrubými číslicami.
- vystupujúca tlač (hĺbkotlač), pri ktorej je vrstva farby na niektorých miestach na dotyk hrubšia.

Bankovky 200 € a 500 € majú pri okraji aj ďalšie hmatové značky.





NAŠA
mena

Ochranné prvky eurových mincí

Eurové mince obsahujú vyspelé ochranné prvky, ktoré dokážu spoľahlivo rozoznať aj zariadenia na spracovanie peňazí. Bez ohľadu na miesto vydania možno eurové mince používať v automatoch vo všetkých krajinách eurozóny.

Mince v hodnotách €1 a €2 sú z dvoch zložiek kovov.

Mince hodnôt 10, 20 a 50 centov sú zo špeciálnej zliatiny (tzv. severské zlato), ktorá sa ťažko taví a používa sa výlučne na výrobu mincí.

Nápis na hrane mincí €2 a špeciálne zloženie kovov mincí 10, 20 a 50 centov zabezpečujú ochranu pred falšovaním.



www.euro.ecb.int



Aký bude konverzný kurz?

Konverzný kurz určí Rada EÚ pravdepodobne v júli 2008. S výškou konverzného kurzu musia súhlasiť všetky krajiny eurozóny a aj Slovensko. Návrh na určenie konverzného kurzu podáva Európska komisia. Rada EÚ toto rozhodnutie prekonzultuje aj s Európskou centrálnou bankou. Konverzný kurz bude stanovený ako koeficient so šiestimi platnými číslicami – dve pred desatinnou čiarkou a štyri desatinné miesta. Hoci konverzný kurz bude oznámený už v lete 2008, bude účinný až od zavedenia eura na Slovensku – od 1. 1. 2009.

$$1 \text{ EUR} = \text{xx,xxxx SKK}$$

Konverzný kurz bude možné používať iba v celom jeho tvare, nesmie sa zaokrúhľovať, skracovať, ani použiť inverzná podoba kurzu.

Duálne zobrazovanie cien

Duálne zobrazovanie cien sa začne najneskôr 30 dní po oznámení konverzného kurzu Radou EÚ a bude povinné do konca roka 2009. Duálne zobrazovanie bude predstavovať vyjadrenie peňažných hodnôt zároveň v korunách aj eurách. Bude sa vyžadovať všade tam, kde sa spotrebiteľovi (fyzickej osobe) uvádza peňažná suma, cena alebo hodnota v domácej mene. Bude sa týkať všetkých cien tovarov a služieb, hodnoty peňazi na účtoch, faktúr, bankových služieb, rozpočtovaných nákladov, spotrebiteľských úverov, rôznych platieb a poplatkov, výplatných pásov, dôchodkov a sociálnych dávok, výpisov z účtov občanov a pod. Povinnosť duálne zobrazovať ceny budú mať tak právnické, ako aj fyzické osoby – živnostníci. V styku medzi právnickými osobami a podnikateľmi nebude duálne zobrazovanie povinné.



115.- Skk / 3,24 EUR

Pred dňom zavedenia eura sa bude duálne zobrazovanie vykonávať tak, že hlavnou menou bude Slovenská koruna a na informatívne účely sa uvedie cena v eurách, po dni zavedenia eura to bude opačne. Zaokrúhľovať sa bude na dve desatinné miesta podľa matematických pravidiel: 0-4 nadol, 5-9 nahor, pri niektorých výnimkách to bude na viac desatinných miest napr. jednotkové ceny tovarov, jednotkové ceny za plyn, elektrinu, služby mobilných operátorov... Všade tam, kde sa bude duálne zobrazovanie cien vykonávať musí byť viditeľne umiestnený aj konverzný kurz.





Ako sa budú vymieňať peniaze?

Najjednoduchším spôsobom je uložiť si peniaze pred zavedením eura na účet do banky, kde budú automaticky a bezplatne prevedené na euro. Po zavedení eura bude možné hotovosť vymeniť v komerčných bankách alebo v Národnej banke Slovenska. Banky budú môcť obmedziť bezplatnú výmenu korún za eurá podľa počtu vymieňaných bankoviek či mincí, limit na bezplatnú výmenu však nesmie byť nižší ako 100 kusov.

Komerčné banky

Komerčné banky budú vymieňať mince do 30. júna 2009 a bankovky do konca roka 2009



Národná banka Slovenska

Národná banka Slovenska bude vymieňať mince do konca roka 2013 a bankovky neobmedzene, takisto aj pamätné mince bude vymieňať bez časového obmedzenia.



Čo nám euro prinesie?

Účelom Hospodárskej a menovej únie a eura je umožniť lepšie fungovanie európskej ekonomiky, vytvoriť viac pracovných miest a priniesť európanom väčší blahobyt. Medzi výhody, ktoré euro prináša, patria: stabilita meny a jej medzinárodná akceptácia, jednoduché cestovanie do zahraničia bez potreby výmeny peňazí, jednoduché porovnávanie cien tovarov a služieb u nás a v zahraničí. Pre podnikateľov prináša euro zníženie nákladov na dovoz a vývoz tovarov, možnosť rozšíriť podnikanie našich podnikateľov smerom do zahraničia (odstránenie kurzových rozdielov). V neposlednom rade so sebou euro prináša nové zahraničné investície. Toto všetko povedie k zvýšeniu počtu pracovných miest, rastu miezd a celkovému blahobytu obyvateľov krajiny.



Podrobnejšie informácie o eure môžete nájsť na:



NAŠA
mena

www.euromena.sk

Autor:

Mgr. Jana Sedláková

poradkyňa splnomocnenca vlády SR pre zavedenie eura

jana.sedlakova@mfsr.sk